

Nr 75

LANDSKAPSFÖRORDNING

om gymnasieutbildning

Utfärdad i Mariehamn den 23 juni 2011

Med stöd av 8, 9, 10 och 34 §§ landskapslagen (2011:13) om gymnasieutbildning stadgas som följer:

**1 kap.
Utbildningen**

1 §

Allmänt

I denna förordning finns bestämmelser om gymnasieutbildning utöver vad som föreskrivs i landskapslagen (2011:13) om gymnasieutbildning.

Vid tillämpning av denna förordning avses med *studerande direkt från grundskolan* en sökande till och med det år han eller hon fyller 18 år.

Vid tillämpning av denna förordning avses med *akademiska poäng* studiemeriter i enlighet med det europeiska systemet för överföring av studiemeriter (European Credit Transfer and Accumulation System, ECTS). Begreppet akademiska poäng ansluter i Finland till begreppet studiepoäng och i Sverige till begreppet högskolepoäng.

2 §

Den allmänbildande gymnasieutbildningens innehåll

I den allmänbildande gymnasieutbildningen ges undervisning i läroämnena och ämnesgrupper som dels är obligatoriska, dels är valfria för de studerande.

Läroämnena och ämnesgrupperna är svenska och litteratur, främmande språk, matematik, naturvetenskaper, humanistiska vetenskaper, samhällsvetenskaper, idrott och hälsovetenskaper, konst- och kulturvetenskaper, informationsteknik och lärandestrategi.

Studierna indelas i gemensamma obligatoriska, fördjupade och fritt valda kurser på det sätt som närmare fastställs i läroplansgrunderna och timfördelningen i den. Fördjupade kurser är huvudsakligen fortsättningskurser som direkt sammanhänger med gemensamma obligatoriska kurser. Fritt valda kurser är integrerade kurser, som innehåller stoff från olika läroämnena eller studier som en extern utbildare arrangerar. Skolan kan avvika från bestämmelserna i detta moment om landskapsregeringen beslutar om det i samband med en särskild utbildningsuppgift.

Utöver ämnesundervisning i de olika läroämnena och ämnesgrupperna ska skolan erbjuda de studerande studiehandledning.

3 §

Den allmänbildande gymnasieutbildningens omfattning

Allmänbildande gymnasieutbildning ska omfatta minst 75 kurser, varvid en kurs i genomsnitt ska omfatta 38 timmar.

Allmänbildande gymnasieutbildning för den som inte är antagen som studerande direkt från grundskolan ska omfatta minst 44 kurser.

Minst 45 minuter per timme ska användas för undervisning. Den tid som används för undervisning indelas i ändamålsenliga undervisningsavsnitt.

4 §

Den grundläggande yrkesutbildningens innehåll

Den grundläggande yrkesutbildningen omfattar obligatoriska allmänna ämnen, yrkesämnen, lärande i arbete samt valbara ämnen på det sätt som närmare bestäms i läroplansgrunderna.

Gymnasieexamen med yrkesinriktning omfattar enligt vad läroplanen föreskriver yrkesämnesstudier och lärande i arbete som stöder yrkesämnesstudierna, samt i de obligatoriska allmänna ämnena svenska, engelska, matematik, fysik, kemi, samhällskunskap, idrott och hälsa samt informationsteknik. Skolan kan avvika från bestämmelserna i detta moment om landskapsregeringen beslutar om det i samband med en särskild utbildningsuppgift.

Inom den grundläggande yrkesutbildningen ordnas yrkesämnesstudier för gymnasieexamen med yrkesinriktning med de utbildningsprogram samt examensbenämningar som anges i *bilaga 1* till denna förordning.

Utöver den läroplansenliga undervisningen till examen, ska skolan erbjuda de studerande studiehandledning.

5 §

Den grundläggande yrkesutbildningens omfattning

Grundläggande yrkesutbildning ska omfatta minst 120 studieveckor. Närundervisningen är central i inledningen av studierna för att efterhand ge mer utrymme för självständiga studier. Omfattningen i närundervisning ska stöda studerandes utveckling mot en självständig yrkesutövning.

En studievecka inom grundläggande yrkesutbildning omfattar för uppnående av fastställ-

da mål 40 arbetstimmar för den studerande, varav studerande direkt från grundskolan i sin närundervisning i genomsnitt har 30 arbetstimmar.

Minst 45 minuter per timme ska användas för undervisning. Den tid som används för undervisning ska indelas i ändamålsenliga undervisningsavsnitt

6 §

Yrkesinriktad kompletteringsutbildning och vidareutbildning

Landskapsregeringen beslutar om utbildningsprogram för yrkesinriktad kompletteringsutbildning och vidareutbildning. En yrkesinriktad kompletteringsutbildning och en vidareutbildning omfattar vardera högst 80 studieveckor.

Inom yrkesinriktad kompletteringsutbildning och vidareutbildning ordnas yrkesämnesstudier för fristående examen. De enligt riksförordningen om den examenstruktur som avses i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (FFS 631/1998) gällande bestämmelserna om examina vilka kan avläggas som fristående examina är tillämpliga i landskapet. Ändringar i rikets förordning ska tillämpas i landskapet från det att de träder i kraft i riket.

I landskapet kan dessutom avläggas examen inom turism, kosthållning och ekonomi, med examensbenämningen *sommelier*, *barmästare*, *restauranghonditor* eller *bagare*.

2 kap.

Förvaltningschef och rektor

7 §

Förvaltningschef

Behörig som förvaltningschef vid Ålands gymnasium är den som vid universitet eller därmed jämförbar högskola har avlagt en examen som motsvarar minst fyra års heltidsstudier och innehåller en lämplig ämneskombination som omfattar ledarskap och förvaltning, samt har erfarenhet av ledarskap och förvaltningsuppgifter.

8 §

Rektor

Behörig som rektor vid Ålands gymnasium är den som har

1) avlagt en examen som motsvarar minst fyra års heltidsstudier vid universitet eller därmed jämförbar högskola,

2) behörighet som lärare inom berörd skolas utbildningsform,

3) slutfört studier i ledarskaps- och undervisningsförvaltning som ordnas vid ett universitet eller har på annat sätt inhämtad tillräcklig kännedom om förvaltning inom undervisningsväsendet, samt har

4) tillräcklig arbetserfarenhet av läraruppgifter och av ledarskap.

Rektor ska ha utmärkt förmåga att använda svenska språket i tal och skrift.

3 kap.

Lärare och studiehandledare

Gemensamma bestämmelser om lärarbehörighet

9 §

Lärares och studiehandledares språkkunskaper

Lärare och studiehandledare ska i tal och skrift ha de kunskaper i svenska som behövs. Den anses ha de kunskaper i svenska som behövs som har

1) svenska som modersmål,

2) på svenska slutförd skolutbildning på gymnasienivå,

3) behörighetsbevis för lärare med utländsk utbildning och därvid har visat behövliga kunskaper i svenska, i enlighet med den svenska förordningen (SFS 1999:1421) om behörighetsbevis för lärare med utländsk utbildning eller har

4) visat minst goda kunskaper i svenska enligt bestämmelserna i förordningen om bedömning av kunskaper i finska och svenska inom statsförvaltningen (FFS 481/2003).

Lärare som ger ämnesundervisning i svenska, och inte har svenska som modersmål, ska ha utmärkt förmåga att använda svenska språket i tal och skrift.

10 §

Lärare som ger ämnesundervisning

Behörig att ge ämnesundervisning är den som vid universitet eller därmed jämförbar högskola har

1) avlagt en examen som omfattar minst 240 akademiska poängs studier,

2) i ett av de ämnen som undervisas har slutfört minst 120 akademiska poängs studier i undervisningsämnet,

3) i varje undervisningsämne har minst 60 akademiska poängs slutförda studier samt

4) har minst 60 akademiska poängs slutförda pedagogiska studier för lärare.

11 §

Lärare som ger specialundervisning

Behörig att ge specialundervisning är den som vid universitet eller därmed jämförbar högskola har

1) avlagt en examen för speciallärare som omfattar minst 240 akademiska poängs studier, eller som har

2) behörighet som lärare i läroämnena eller obligatoriska yrkesämnena och som har slutfört minst 60 akademiska poängs speciallärarstudier.

12 §

Behörighet att undervisa tillfälligt

Den som har tillräcklig utbildning och förmåga för uppgiften kan, utan hinder av vad som bestäms i denna förordning, förordnas att tillfälligt undervisa för högst ett år. Ett sådant förordnande kan dock meddelas för längre tid än sex månader endast om personer som uppfyller sådana behörighetsvillkor som en viss uppgift förutsätter inte finns tillgänglig när förordnandet ges.

Särskilt om lärare i yrkesinriktade studier

13 §

Lärare som ger yrkesämnesundervisning

Behörig att ge yrkesämnesundervisning är den som har

1) avlagt lämplig examen som omfattar minst 180 akademiska poängs studier vid universitet eller därmed jämförbar högskola eller, om lämplig examen inte finns, en examen efter minst tre års heltidsstudier inom en bransch som motsvarar den högsta utbildningsnivån inom utbildningsområdet,

2) slutfört minst 60 akademiska poängs pedagogiska studier för lärare vid universitet eller därmed jämförbar högskola,

3) minst tre års relevant och tillräcklig arbetserfarenhet inom en bransch som motsvarar uppgiften, samt har

4) behörighetsbrev eller certifikat eller rätt att utöva ett yrke om verksamhet i uppgifter inom branschen förutsätter behörighetsbrev, certifikat eller legitimation.

Med avvikelse från bestämmelserna i 1 mom. 2 punkt är även den behörig som lärare för yrkesinriktad undervisning som har anställts som lärare på villkor att pedagogiska studier för lärare slutförs inom tre år från det att anställningsförhållandet inleddes.

14 §

Lärare inom social- och hälsovård

Behörig att ge yrkesämnesundervisning inom social- och hälsovård är, med avvikelse från bestämmelserna i 13 § 1 mom. 1 punkt, den som vid universitet eller därmed jämförbar högskola har

1) avlagt en för yrkesämnesundervisning lämpad examen som omfattar minst 240 akademiska poängs studier och har minst tre års praktisk arbetserfarenhet i uppgifter som nära motsvarar innehållet i undervisningsuppgiften, eller har

2) avlagt en för yrkesliv lämpad examen som omfattar minst 180 akademiska poängs studier, har slutfört minst 60 akademiska poängs pedagogiska studier för lärare samt har minst fem års praktisk arbetserfarenhet i uppgifter inom social- och hälsovårdsbranschen som nära motsvarar innehållet i undervisningsuppgiften.

S t u d i e h a n d l e d n i n g

15 §

Studiehandledning

Behörig att ge studiehandledning är den som har avlagt en examen som omfattar minst 240

Mariehamn den 23 juni 2011

VIVEKA ERIKSSON
lantråd

akademiska poängs studier vid universitet eller därmed jämförbar högskola, med minst 60 akademiska poängs studier som ger yrkesfärdigheter för uppgifter inom studiehandledning.

4 kap.**Särskilda bestämmelser**

16 §

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2011.

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan förordningen träder i kraft.

Genom ikraftträdandet av denna förordning upphävs landskapsförordningen (2011:15) om behörighet för förvaltningschef och för rektor vid Ålands gymnasium.

Den som när denna förordning träder i kraft innehar en tjänst inom gymnasieutbildningen är fortsatt behörig för sin innehavda tjänst efter att denna förordning trätt i kraft.

Britt Lundberg
föredragande minister

Bilaga 1 – om yrkesämnesstudier för gymnasieexamen med yrkesinriktning inom den grundläggande yrkesutbildningen

OM I 4 § DENNA FÖRORDNING AVSEDDA YRKESÄMNESSTUDIER FÖR GYMNASIE-EXAMEN MED YRKESINRIKTNING

Den grundläggande yrkesutbildningen är organiserad i utbildningsprogram som innehåller obligatoriska allmänna ämnen, yrkesämnena, lärande i arbete samt valbara ämnen. Landskapsregeringen fastställer utbildningsprogram i läroplansgrunder. Nu gällande läroplansgrunder för utbildningen på gymnasialstadiet är publicerade i Åländsk utredningsserie (ÅUS 2007:6), de fastställdes den 15 november 2007 och gäller sedan den 1 augusti 2008.

Vid ordnande av utbildning som leder till en examen med yrkesinriktning ska iaktas de krav på behörighet att vara verksam inom ett yrke vilka, i enlighet med 5 kap. självstyrelselagen, hör till rikets behörighet.

Vid ordnande av utbildning som leder till en examen med yrkesinriktning inom sjöfart ska särskilt iaktas Republikens presidents förordning (2005:61) om utvärdering av sjöfartsutbildning i landskapet Åland, vilken beaktar 1978 års internationella konvention angående normer för sjöfolks utbildning, certifiering och vakthållning. Dessutom ska beaktas EU-direktivet 94/58/EG om minimikrav på utbildning för sjöfolk.

Vid ordnande av utbildning som leder till en examen med yrkesinriktning inom social- och hälsovård ska särskilt iaktas Republikens presidents förordning (2005:37) om yrkesutbildning inom social- och hälsovård i landskapet Åland.

Ändringar i ovan nämnda riksförfattningar ska beaktas från det att de har publicerats i Finlands författningssamling.

EXAMEN - utbildningsprogram	EXAMENSBENÄMNING
HUMANISTISKT OCH PEDAGOGISKT OMRÅDE	
gymnasieexamen inom samhälllig och social yrkesinriktning	sociokant
KULTUR	
gymnasieexamen inom media och kommunikation	medieassistent
SAMHÄLLSVETENSKAPLIGT, FÖRETAGSEKONOMISKT OCH ADMINISTRATIVT OMRÅDE	
gymnasieexamen inom företagsekonomi	merkonom
TEKNIK OCH KOMMUNIKATION	
gymnasieexamen inom verkstads- och produktionsteknik	verkstadsmekaniker
gymnasieexamen inom fordons- och transportteknik	fordonsmekaniker
gymnasieexamen inom el- och datateknik	
Inriktning elteknik	elmontör

Inriktning datorteknik	ICT-montör
gymnasieexamen inom byggteknik	husbyggare
grundexamen inom sjöfart	
inriktning däck- och maskinreparationer	reparatör
inriktning eldrift	fartygselektriker
inriktning maskinbefäl	vakthavande maskinmästare
inriktning däcksbefäl	vakthavande styrman
SOCIAL-, HÄLSO- OCH IDROTTSOMRÅDET	
grundexamen inom social-, hälso- och idrottsområdet	
inriktning akutvård	närvårdare
inriktning rehabilitering	närvårdare
inriktning vård och fostran av barn och unga	närvårdare
inriktning mentalhälsoarbete och missbrukarvård	närvårdare
inriktning sjukvård och omsorg	närvårdare
inriktning munhälsovård	närvårdare
inriktning handikappomsorg	närvårdare
inriktning äldreomsorg	närvårdare
inriktning kundbetjäning och informationshantering	närvårdare
Inriktning fotvård	närvårdare
gymnasieexamen inom frisör	frisör
TURISM-, KOSTHÄLLS- OCH EKONOMIBRANSCHEN	
gymnasieexamen inom hotell-, restaurang- och cateringbranschen	
Inriktning kundservice	servitör
Inriktning kock	kock

Bilaga 2 - om akademiska poäng

I denna landskapsförordning används begreppet *akademiska poäng* i samband med personers behörighet för tjänst, vilket ansluter till Bolognaprocessens ECTS-poäng (European Credit Transfer and Accumulation System). Till akademiska poäng ansluter i Finland begreppet *studiepoäng* och i Sverige begreppet *högskolepoäng*.

Inom högskolor och universitet mäts den förväntade tidsinsats som krävs av en normal student som precis uppfyller kursens eller utbildningens förkunskapskrav. Ett läsår omfattar 60 ECTS-poäng, därutöver kan sommarkurser tillkomma. Med ECTS-poängssystemet kan studiemeriter tillgodoräknas och överförs mellan länderna. Omvandlingen från Finlands tidigare studievecka och Sveriges poäng skiljer sig dock något, vilket framgår av följande definitioner och tabell:

FINLAND: 5 § Statsrådets förordning om universitetsexamina (FFS 794/2004)
 ”Grunden för dimensioneringen av studierna är en studiepoäng. Studiekurserna poängsätts enligt den arbetsmängd de kräver. En arbetsinsats på 1 600 timmar, vilket i genomsnitt krävs för att fullgöra ett läsårs studier, motsvarar 60 studiepoäng.”

SVERIGE: 6 kap. 2 § Högskoleförordningen (SFS 1993:100)
 ”Omfattningen av utbildningen skall anges i högskolepoäng där heltidsstudier under ett normalstudieår om 40 veckor motsvarar 60 högskolepoäng.” (ändrad genom förordning SFS 2006:1053).

begrepp i Finland		begrepp i Sverige	
<i>tidigare</i>	<i>nu</i>	<i>tidigare</i>	<i>nu</i>
studieveckor	studiepoäng	poäng	högskolepoäng
15	25	20	30
35	60	40	60
55 + 20	90 + 30	80	120
	(=ECTS-poäng)		(=ECTS-poäng)

Under några övergångsår kan det finnas studenter som följer en äldre utbildningsplan med kurser enligt ett tidigare poängsystem. De kan tillgodoräknas akademiska poäng både enligt tidigare och nytt poängsystem.

